

Kirjallinen kysymys lohkoketjuteknologiaan perustuvien digitaalisten toimintamahdollisuuksien edistämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sakari Puisto/ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 1039/2020 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä lohkoketjuihin ja vastaaviin teknologioihin perustuvien digitaalisten toimintamahdollisuuksien edistämiseksi,

valmisteleeko hallitus ohjelman virtuaalivarojen, lohkoketjuteknologioiden ja hajautettujen digitaalisten tilinpitojärjestelmien edistämiseksi Tekoäly 4.0 -ohjelman tapaan ja

seuraako hallitus aktiivisesti alan kehitystä Euroopassa ja maailmalla ja pyrkii se kehittämään sääntelyä ottaen huomioon alan liiketoimintamahdollisuuksien edistämisen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi data- ja alustatalouden, lohkoketjujen, tekoälyn sekä muiden nousevien teknologioiden luomia mahdollisuuksia tulee hyödyntää täysimääräisesti. Suomen tulee kokonaisvaltaisesti tavoitella kestävää, turvallista ja luotettavaa, kilpailukykyistä sekä sosiaalisesti osallistavaa digitaalista taloutta. Lohkoketjuteknologian kehitys ja käyttöönotto etenee nopeasti. Innovaatiota voi syntyä myös nousevien teknologioiden, kuten tekoälyn ja lohkoketjuteknologian, yhtymäkohdissa. Tämän vuoksi kansallisen tilannekuvan muodostaminen lohkoketjuteknologioiden osalta Suomen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi on merkittävää ja työ- ja elinkeinoministeriö on selvittänyt mahdollisuutta teettää asiasta selvitys.

Nousevien teknologioiden luomia mahdollisuuksia tulee hyödyntää täysimääräisesti ja niiden kehittämisen sekä käyttöönoton edistämiseksi on huolellisesti tarkasteltava ajanmukaisten ohjelmien tarpeenmukaisuutta. Työ- ja elinkeinoministeriö on käynnistänyt Tekoäly 4.0 -ohjelman osana hallitusohjelman toimeenpanoa ja Korona-kriisin jälkeisen jälleenrakennuksen vauhdittamista. Ohjelman fokus on digitaalisten teknologioiden käyttöönotossa, pk-yritysten digikyvykkyyksissä ja teollisuuden roolissa ajankohtaisten haasteiden ratkaisemisessa. Ohjelman toteutetaan elinkeinoministeri Mika Lintilän ja hänen asettamansa ohjausryhmän johdolla TEM:n Innovaatiot ja yritysrahoitus -osastolla. Ohjelman suunnittelusta ja toteutuksesta vastaa sihteeristö, jonka puheenjohtaja on kehittämisspällikkö Petri Räsänen.

Alan kehitystä Euroopassa ja maailmalla seurataan tiiviisti. Euroopan komissio on perustanut lohkoketjujen seurantakeskuksen ja foorumin (EU Blockchain Observatory and Forum), jonka tarkoituksena on kartoittaa keskeisiä aloitteita, seurata kehitystä ja edistää yhteisiä toimia. Lisäksi taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) puitteissa perustettiin loppuvuonna 2019 korkean tason työryhmä (BEPAB), jonka työhön työ- ja elinkeinoministeriö

on osallistunut. Työryhmän perustamisen taustalla oli vuonna 2018 perustettu lohkoketjujen seurantakeskus (Blockchain Policy Centre).

Huomiona lisäksi komission lainsäädäntöehdotus virtuaalivarojen markkinoista joka on parhaillaan neuvostossa vireillä, ja sen osalta on myös valtioneuvoston ja eduskunnan alustavat formaalit näkemykset muodostettu. Koska virtuaalivarojen osalta unionin lainsäädäntötoimet tulevat perustumaan ns. maksimiharmonisoinnille, on luonnollisesti hyvä huomata, että kansallinen liikkumavara on rajallinen, mitä tulee kryptoihin.

Eurooppa-neuvoston Digital Day tapahtumassa 10.4.2018 Suomi yhdessä 21 maan kanssa (mukaan lukien Norja) allekirjoitti sopimuksen liittymisestä jäsenvaltioiden väliseen eurooppalaiseen lohkoketju yhteistyöhän. Tänä päivänä kaikki EU-jäsenvaltiot ovat liittyneet sopimukseen mukaan.

Yhteistyö on rakentunut yhteisen yhteen toimivan eurooppalaisen lohkoketjuinfrastruktuurin European Blockchain Services Infrastructure EBSI ja sitä tukevien käytötapauksen toteuttamiseen. Pääpaino on ollut toistaiseksi julkisen sektorin rajat ylittävän tiedonvaihdon ja prosessien tehostamisessa. Esimerkiksi EBP yhteistyön kautta on lähdetty määrittelemään seuraavan sukupolven eurooppalaisen digitaalisen identiteetin ratkaisuja. Tällä hetkellä eurooppalainen lohkoketjuinfrastruktuuri EBSI on kokeilukäytössä yli 20 jäsenvaltiossa Suomi mukaan lukien. Tavoitteena on, että virallinen käyttöönotto voisi tapahtua vuoden 2021 loppuun mennessä. Yksityiselle sektorille yhteisen lohkoketjuinfrastruktuurin ja sitä tukevien käytötapauksen toteuttamisen nähdään tuottavan uusia liiketoimintamahdollisuuksia, ei pelkästään rajat ylittävään tiedon vaihtoon ja asiointiin liittyen vaan myös kansallisiin ratkaisuihin. Eurooppalaista lohkoketju yhteistyötä rahoitetaan mm. Digital Europe Programme ja Connectin Europe Facility (CEF Telecom Blockchain call CEF-TC-2020-1) kautta.

Yksityisen sektorin ja jäsenvaltioiden väliseen vuoropuheluun perustettu INATBA - säätiö on hyvä huomioida. European Blockchain Partnership päätti viime vuoden viimeisessä kokouksessaan liittyä governmental advisory boardiin. Komissio on myös itsenäisenä toimijana liittynyt säätiön mukaan ja komissio on kovasti kannustanut jäsenvaltioiden julkisen sektorin toimijoita ja yrityksiä liittymään mukaan.

Euroopan unionin neuvoston päätelmissä Euroopan digitaalisen tulevaisuuden rakentamisesta todetaan, että neuvosto odottaa kiinnostuneena komission tulevaa lohkoketjustrategiaa, jonka tavoitteena on vahvistaa Euroopan johtoasemaa tällä alalla. (Neuvoston päätelmät Euroopan digitaalisen tulevaisuuden rakentamisesta 16.6.2020).

Helsingissä 17.02.2021

Elinkeinoministeri Mika Lintilä